

Nr 162.

Av herr **Linderot**, *angående viss ändring i lagen den 17 juni 1938 om avbrytande av havandeskap.*

Vid den nya abortlagens behandling i 1938 års riksdag avstyrktes abortkommitténs förslag om medgivande av abort på sociala indikationer, fast denna tanke vunnit anslutning hos en mäktig folkopinion. Befolkningsskommissionen framhöll i sitt betänkande att man borde beträda de sociala reformernas väg för att undanröja de orsaker som drevo nödställda kvinnor till illegal abort. I första lagutskottets utlåtande till Kungl. Maj:ts proposition i frågan formulerades även denna ståndpunkt. Den gränsdragning som utslöt sociala indikationer såsom tillräcklig motivering för legal abort skedde — heter det i utlåtandet — under förutsättningen, att

»reformarbetet å det socialpolitiska området alltfort kommer att leda till åtgärder från samhällets sida av beskaffenhet att motverka uppkomsten av sådana situationer, i vilka kvinnor av fara för nöd eller ofärd drivas att framkalla abort. Vidare förutsätter utskottet att frågan om sexualupplysningen erhåller en tillfredsställande lösning».

Inga av dessa förutsättningar äro i nuvarande stund förhanden. Kraven från »Förbundet för sexuell upplysning» och en betydande folkopinion om en med statligt stöd bedriven, rationell sexualupplysning i skolor och folkorganisationer ha icke förverkligats. Ett socialt reformarbete som skulle kunna vara ägnat att lösa abortproblemet har icke genomförts. Än mera: det bristfälliga värn för havande kvinnor och nyfödda barn, som förordningen om moderskapspenning m. m. utgjorde, har börjat raseras i trots av att närmare 4,000 barn avlida av undernäring under första levnadsåret. De senaste riksdagarnas beslut ha gått i det sociala bakåtsträveriets tecken. Regeringspolitiken bär standardsänkningens etikett. Beredskapsinkallelser, stegrad arbetslöshet, prisstegringar och den ovissa framtiden ställa tusentals kvinnor inför ekonomiska och sociala problem som de inte kunna lösa. Tillkomsten av ett barn ökar ytterligare dessa svårigheter. De allt oftare förekommande dödsfallen till följd av kriminella aborter och de tilltagande fosterfördrivningsmålen vid landets domstolar tala sitt ohyggliga språk om vilka utvägar de nödställda kvinnorna tvingas söka. I Svenska läkartidningen av den 10 januari 1941 anföras i en artikel av dr Inghe siffror som visa att antalet abortsökande kvinnor, vilka vänt sig till förbundet för sexuell upplysning, mera än fördubblats sedan krigsutbrottet i september i fjol. Dr Inghe skriver:

»Samtidigt som aborttalen visat en stigande tendens, har man emellertid även kunnat iakttaga en förskjutning beträffande de anförda skälen för abortönskan. Till riksförbundets för sexuell upplysning rådfrågningsbyrå i

Stockholm komma i allmänhet personer ur de lägre samhällsskikten. Tidigare ha kvinnorna oftast uppgivit ekonomiska bekymmer i allmänhet, särskilt i kombination med arbetslöshet . . . Nu åberopar man i nästan varje fall förhållanden, som mer eller mindre direkt sammanhånga med kriget, såsom att maken eller fästmannen är inkallad i beredskapstjänst eller väntar att bli det, att han blivit arbetslös genom krisen eller dylikt.»

Födelsesiffrorna visa påtaglig nedgång. I nyss nämnda artikel anför dr Inghe vidare:

»Redan nu kan man säga, att i varje fall för Stockholms del är den glädjande uppgång i födelsetalen, som efter den nya befolkningspolitiken gjorde sig märkbar, åtminstone temporärt avbruten.»

Det står utom tvivel att detta främst beror på att svårigheterna hopats till följd av sänkt levnadsstandard.

De förutsättningar varunder befolkningskommissionen och regeringskretsar år 1938 sade sig avstyrka medgivanden av abort på sociala indikationer äro således nu mindre än någonsin förhanden. Från regeringshåll har man tvärtom deklarerat att det sociala reformarbetet måste inställas.

All erfarenhet visar att straffhotet är föga ägnat att likvidera de kriminella aborterna, vilkas antal nu stiger i oroväckande grad och utgör ett direkt hot mot folkhälsan. Abortproblemets slutgiltiga lösning kan endast ske i samband med en socialistisk omgestaltning av kvinnornas ekonomiska och sociala läge. I nuvarande osäkra tider skulle emellertid medgivande av legal abort på sociala indikationer innebära en för folket vida gynnsammare provisorisk lösning av detta problem än de ödeläggande kriminalaborterna utan läkares hjälp. I syfte att åstadkomma en sådan provisorisk lösning av abortproblemet föreslår undertecknad, att riksdagen måtte besluta

att i »lag om avbrytande av havandeskap» under § 1 efter punkt 3 införa en fjärde punkt av följande lydelse: »4. när kvinnans ekonomiska och sociala belägenhet är sådan att det väntade barnet skulle åsamka henne själv stora lidanden och svårigheter.

Avbrytande av — — — tjugonde vecka».

Stockholm i januari 1941.

Sven Linderot.